

הַשָּׁבֹעַ¹⁴⁴ (קה, כח) ונתן טעמים לדבר או כדי להפריש בין שתי אותיות הדומות זו בסוף המלה וזו בראשית המילה שבצדה שלא תבלע אות אחת מהן. או טעם נוסף אפשרי, כדי להרחיב על אות הגרון הבאה בסוף המילה הראשונה שבצמד שתשמע היטב. ושני טעמים אלו לא שייכים אל "ויצא פרח", אלא הטעם השלישי שמביא המנחת-שי, והוא כדי להשאיר את הצירי שלא יהפך לסגול מחמת הנסוג אחור.¹⁴⁵

- **"וְלֹא הִרְעַתִּי"** (טז, טו) - מלעיל.
- **"הֵינִי לְפָנֶי יְיָ"** (טז, טז) - הא בחטף-סגול. **"אַתָּה יְיָהִם"** - הואו בקמץ.
- **"הָעֵלֶל מִסְכִּיב"** (טז, כד) - ההא בצירי.
- **"וַיַּעֲלֵנִי"** (טז, כז) - היוד בצירי ולא בפתח.
- **"וַתִּבְקַע הָאֲדָמָה"** (טז, לא) - הבית דגושה בדגש כבד.
- **"נָסוּ"** (טז, לד) - מלעיל.
- **"הִרְמוּ"** (יז, ז) - המס דגושה בדגש כבד לאחר תנועה גדולה במילה מלעיל.
- **"וַיִּגְבַּח"** (יז, כב) - מלרע, והיוד והנון דגושות.
- **"וַיִּצְא פָּרַח וַיִּצֵץ צִיץ"** (יז, כג) - מילת "ויצא" ומילת "ויצץ" בשני טעמים. ולכאורא היו צריכים להיות מלרע ממש או נסוגים אחור¹⁴¹ למלעיל ממש.¹⁴² ומביא המנחת שי טעם לדבר, שלפעמים בתיבות אשר משפטן לבוא מלרע וְיָסוּג טעמן אחור שמו הסופרים בהם שני טעמים האחד על המקום שהיה ראוי הטעם לבוא, והשני הוא הטעם הנמצא בדילוג - המקום אליו נסג הטעם אחור. ומסביר שקריאת מילים אלו והדומים להם אינם לא מלעיל ולא מלרע לגמרי רק בהעמדה מועטת בשני הטעמים, כפי שמוכח מהרד"ק ועוד.¹⁴³ אמנם יש ספרים בהם מופיע במילים אלו מעמיד לאחר הטעם העיקרי ויש ספרים בהם השני אינו מעמיד אלא טעם נוסף, מ"מ אין נ"מ וקריאתן שוה, וצריך לעמוד מעט בשני המקומות.
- על הפסוק **"הַשְּׁמַע עִם"** (דברים ד, לג) מביא הרב מנחת-שי עוד מקומות בהם יש מעמיד לאחר הטעם כגון **"שִׁלַּח**

- **"וְתִכְלֹל הַלְוִיָּתָם"** (יז, כה) - הנון דגושה אחר שורוק ע"פ המסורה, כמו **"וַיִּהְיֶי בְשָׁלֹם סוּפָה"**¹⁴⁶ (תהלים עו, ג) שבה הכף דגושה בדגש כבד.
- **"אֶל-מִשָּׁה לְאִמֹּר"** (יז, כז) - הלמד של "לאמר" רפויה שלא כמו ברוב המקומות. והטעם הוא מפני שמילת "משה" באה בטעם מפסיק. הסבר הדברים הוא שמדברי הרד"ק במכלול ע"ח ע"ב משמע שכלל זה שכל "משה לאמר" דגש, שייך לכלל הדחיק, וידוע שטעם מפסיק מבטלו.¹⁴⁷
- **"אֶל-מִשְׁכַּן יְיָ יָמוּת"** (יז, כח) - צריך לזוהר מאוד בטעמים והבלתי זהיר בטרחא כשיגיע לפסוק זה אם יטעים אותו במילים "אל-משכן" יהיה מחרף ח"ו, כי ימצא מסמיך ענין מיתה אל מי שהוא חי לעד וקיים לנצח.
- **"בְּרִית מְלַח עוֹלָם הוּא"** (יח, יט) - כתוב "הוא" בואו וקוראים "היא" בחיריק, לשון נקבה¹⁴⁸. ואם קרא בשורוק צריך להתזירו. וכן בפרשת בהר **"הוּא אֲחֻזָּתָם"** (ויקרא כה, לג) בחיריק.¹⁴⁹
- **"אֶת-מִקְדָּשׁוֹ מִמְּנוֹ"** (יח, כט) - הדלת בשוא לא בקמץ.

¹⁴⁴ הרב יוסף חיים מזרחי בתהלים "עוד יוסף חיי" סובר שאינו בשני טעמים והערותיו על המנחת-שי חסרים (כידוע מן ההקדמה).

¹⁴⁵ ע"ע בסוף המאמר על פרשת לך-לך בנוגע למילים צערה, אהלה.

¹⁴⁶ יש ספרים שבהם כתוב "סוכה" בהא ויש שבהם "סוכו" בואו, ונראה שדעת המנחת-שי והמסורת שהוא מביא שצ"ל בואו. מ"מ נראה שהמסורת אצלנו היא בהא.

¹⁴⁷ כללי הקריאה דף מ' כלל ט'.

¹⁴⁸ כי חוזר ל"ברית" שהיא לשון נקבה כמו "ברית כרותה". ואם היה חוזר למילת "עולם" היה בלשון זכר.

¹⁴⁹ הרב חיד"א בספרו לדוד אמת סימן ז אות ג, וע"ע במחזיק ברכה רפ"ב אות טו. ע"ע כה"ח סופר סימן קמ"ב סק"י.

- **"וַיָּאֶת-כָּל-אַחֶיךָ בְּנֵי-לֵוִי"** (טז, י) - הבית רפה מפני שבאה לאחר "ך" ודינו כאילו בא לאחר אהו"י, שהמילה "אחיד" מושכת הא אס-קריאה אחריה כאילו כתוב "אחיכה". לעומת זאת בפסוק **"שְׁמַעוּנָא בְּנֵי לֵוִי"** (פסוק ח) הבית דגושה אע"פ שבאה לאחר אות מאהו"י מפני שבאה לאחר הטעם טרחא שהוא טעם מפסיק.
- **"וְלֹא הִרְעַתִּי"** (טז, טו) - מלעיל.
- **"הֵינִי לְפָנֶי יְיָ"** (טז, טז) - הא בחטף-סגול. **"אַתָּה יְיָהִם"** - הואו בקמץ.
- **"הָעֵלֶל מִסְכִּיב"** (טז, כד) - ההא בצירי.
- **"וַיַּעֲלֵנִי"** (טז, כז) - היוד בצירי ולא בפתח.
- **"וַתִּבְקַע הָאֲדָמָה"** (טז, לא) - הבית דגושה בדגש כבד.
- **"נָסוּ"** (טז, לד) - מלעיל.
- **"הִרְמוּ"** (יז, ז) - המס דגושה בדגש כבד לאחר תנועה גדולה במילה מלעיל.
- **"וַיִּגְבַּח"** (יז, כב) - מלרע, והיוד והנון דגושות.
- **"וַיִּצְא פָּרַח וַיִּצֵץ צִיץ"** (יז, כג) - מילת "ויצא" ומילת "ויצץ" בשני טעמים. ולכאורא היו צריכים להיות מלרע ממש או נסוגים אחור¹⁴¹ למלעיל ממש.¹⁴² ומביא המנחת שי טעם לדבר, שלפעמים בתיבות אשר משפטן לבוא מלרע וְיָסוּג טעמן אחור שמו הסופרים בהם שני טעמים האחד על המקום שהיה ראוי הטעם לבוא, והשני הוא הטעם הנמצא בדילוג - המקום אליו נסג הטעם אחור. ומסביר שקריאת מילים אלו והדומים להם אינם לא מלעיל ולא מלרע לגמרי רק בהעמדה מועטת בשני הטעמים, כפי שמוכח מהרד"ק ועוד.¹⁴³ אמנם יש ספרים בהם מופיע במילים אלו מעמיד לאחר הטעם העיקרי ויש ספרים בהם השני אינו מעמיד אלא טעם נוסף, מ"מ אין נ"מ וקריאתן שוה, וצריך לעמוד מעט בשני המקומות.
- על הפסוק **"הַשְּׁמַע עִם"** (דברים ד, לג) מביא הרב מנחת-שי עוד מקומות בהם יש מעמיד לאחר הטעם כגון **"שִׁלַּח**

¹⁴¹ עיין במאמר בפרשת כי-תצא על הנסוג אחור.

¹⁴² ומילת "ויצץ" היתה צריכה לקבל סגול במקום צירי כמו "ויעתר לו" (בראשית כה, כא).

¹⁴³ מובאים ביתר הרחבה במנחת-שי על "גדר-גדר" (יחזקאל כב, ל).

